

Verslag commissie Audit d.d. 23 mei 2016

Aanwezig: A. Harren (voorzitter), M. Feelders (lid), M. Koster (lid), F. Schrauwers (lid), J. van der Starre (lid), I. Harmsen (strategisch adviseur), L. Schreiner (raadsgriffier).

Afwezig:
Bestuurlijk: wethouder L.H.M. Dickhoff (agendapunt 1 t/m 4)
Accountant: de heer P. Schouten en de heer N. Fritz van Deloitte (agendapunt 1 t/m 4)
Notuliste: M. Schaper-de Jong

Nr.	Onderwerp	Actie
01	Opening en mededelingen De voorzitter, de heer Harren, opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Er zijn geen mededelingen.	
02	Vaststellen van de notulen van de commissievergadering d.d. 24 maart 2016 Er zijn geen wijzigingsvoorstellen ontvangen. De notulen worden vastgesteld.	
03	Vaststellen termijnagenda De presentatie 'regionaal project informatievoorziening gemeenteraden' en de evaluatie van de rekenkamercommissie zijn doorgeschoven tot na de zomer.	
04	Bespreken bevindingen controle jaarstukken 2015 met accountant <i>a. Bespreken uitkomsten controle jaarstukken 2015</i> <i>b. Stand van zaken controle jaarstukken 2015</i> <i>c. Evaluatie van de controle door de accountant</i> De presentatie van de accountant is vanmiddag doorgestuurd aan de auditcommissie en de raadsleden. De raads- en commissieleden zijn uitgenodigd bij dit agendapunt als toehoorder. De accountant geeft een toelichting. Het rapport van bevindingen heeft de auditcommissie nog niet ontvangen. Normaliter wordt de controle afgerond met een verslag en een controleverklaring bij de definitieve jaarrekening. Op dit moment is dit nog niet gereed. Zoals bekend is het bij alle gemeenten dit jaar anders dan voorgaande jaren met name door het sociale domein. Dit is een nieuwe stroom financiële middelen die via de gemeente lopen en uitgezocht moeten worden met allerlei problemen rondom de verantwoording van de euro's. Deloitte heeft het sociaal domein dan ook nog niet kunnen controleren. De gemeente is in de afrondende fase door de verantwoordingsinformatie op te stellen en 'controle klaar' te maken voor de accountant. Het sociale domein heeft impact op de jaarrekening in zijn geheel en is nog niet gecontroleerd. Er kunnen nog financiële wijzigingen komen in de jaarrekening en er kunnen nog wijzigingen komen in de toelichtingen. Uiteraard kan Deloitte vanuit de controle nog bevindingen hebben die impact zouden kunnen hebben op een controleverklaring. De accountant doet ook een review op het totale dossier maar dat wordt pas gedaan als het sociale domein in zijn geheel gecontroleerd is door het auditteam. Financiële wijzigingen hebben ook invloed op een stuk materialiteit berekening, die groter of kleiner wordt, ook daarmee moet men nog het dossier gaan evalueren. Op de sheets staan de belangrijkste bevindingen die normaliter terug waren gekomen in het verslag van bevindingen. <i>Materiele vaste activa</i> ; de accountant heeft geconstateerd dat de afschrijvingstermijnen niet klopte. Er is een financiële correctie gedaan van 50.000 euro.	

Aan de ambtelijke organisatie is gevraagd waar dit verder kan voorkomen en wat daarvan de financiële impact zal zijn. Afgelopen vrijdag heeft de accountant daar antwoord op gekregen van de ambtelijke organisatie en er blijken nog een aantal fouten in te zitten. Het gaat dus om een totaalcorrectie van circa 100.000 euro. Deze correctie wordt gemaakt in de definitieve jaarrekening.

Grondexploitaties; een essentieel onderdeel bij de gemeente Heerhugowaard. Vorige week is er gesproken over grexen van De Draai en De Vaandel. De accountant neemt deze grexen door met de Real Estate Financials. Ook hierop heeft een aantal correcties plaatsgevonden die worden verwerkt in de definitieve jaarrekening. Ten aanzien van Westpoort is er een onzekerheid over het al dan niet realiseren van het ziekenhuis op deze locatie en wat eventueel de financiële consequenties zullen zijn van het niet realiseren. Er heeft een overboeking plaatsgevonden van De Vaandel naar de MVA dat binnenkort wordt ontwikkeld.

Voorzieningen; dit is een belangrijke post met name de onderhoudsvoorzieningen. De organisatie heeft veel tijd geïnvesteerd in het actualiseren van de onderhoudsplannen en dat heeft er uiteindelijk toe geleid dat de voorzieningen, zoals deze nu op de balans staan, meer dan toereikend zijn. Het lijkt er op dat de dotaties, de komende jaren, naar beneden bijgesteld kunnen worden. In totaal gaat het om een bedrag van 7,3 miljoen euro over de looptijd van de voorzieningen. De onderhoudsvoorziening WKW is de grootste post. Wethouder Dickhoff geeft aan dat er inmiddels antwoord is ontvangen, de gemeente is in het gelijk gesteld. De voorzitter zegt dat het gaat om het bedrag van 17 miljoen euro waarvan de accountant heeft voorgesteld om dit over een periode van 60 jaar uit te spreiden. De looptijd van de voorzieningen zijn niet allemaal 60 jaar, aldus de accountant. Wethouder Dickhoff verwijst naar de presentatie van jaarrekening naar de Voorjaarsnota waaruit blijkt dat dit heel ingewikkeld ligt. Het bleek dat zowel college als raad dit niet konden uitleggen. De BBV commissie kan het ook niet uitleggen maar mevrouw Harmsen heeft de juiste vragen gesteld. Aan de gemeenteraad zal worden voorgesteld om dit bedrag in een keer te laten vrijvallen. Mevrouw Harmsen voegt toe dat het antwoord vanmiddag om 17.39 uur is ontvangen. Zij had gehoord dat de BBV commissie vorige week vergaderd heeft en is vandaag bezig geweest om de informatie te krijgen. De accountant constateert dat dit waarschijnlijk de reden is dat men hiervan niet eerder in kennis is gesteld. Mevrouw Harmsen zegt dat het formele antwoord nog geformuleerd wordt. De strekking zal zijn dat 'het overschot via besluitvorming van de raad in een keer mag vrijvallen ten gunste van het resultaat'. Besluitvorming in het college vindt plaats voor de raadsbespreking van de jaarrekening. Wethouder Dickhoff zal het college in ieder geval adviseren om zijn voorstel te ondersteunen en gaat er van uit dat de collegeleden zijn lijn wel volgen. De consequentie voor de Voorjaarsnota is dat de reserve plus de omslachtige methode van de dekking van de kapitaallasten van de Middenweg-Zuid kan plaatsvinden uit één reserve in plaats van uit allerlei verschillende bronnen. Deze informatie is prettig voor alle partijen.

De voorzitter stelt een vraag over de exploitatie van De Vaandel richting de MVA. Zijn hier nog bijzonderheden over te melden? Of is dit naar tevredenheid van de accountant gegaan. De heer Fritz zegt dat dit overgegaan is conform de boekwaarde en dat is ook in overleg met de commissie BBV, die aangegeven heeft dat vorig jaar de regels toch aangepast worden. Binnen vier jaar heeft men de tijd om dit stuk te herwaarder en te kijken naar de daadwerkelijke waarde. Er kan dan een afwaardering plaatsvinden tegen die waarde. Dit moet dus in de eerstkomende vier jaar wel gebeuren.

De accountant gaat verder met de toelichting.

Bij de controle van de *overlopende passiva* is er gekeken of de kosten wel in het juiste boekjaar terecht zijn gekomen.

De geconstateerde fout is op het laatste moment door de gemeente opgemerkt en er heeft een correctie plaatsgevonden in de jaarrekening.

Ten aanzien van *Europese aanbesteding* wordt er nog een discussie gevoerd over het al dan niet op de juiste wijze afsluiten van de Europese aanbesteding. Deloitte schakelt daar een jurist voor in en ook intern is nog onderzoek gaande of dit wel of niet goed gegaan is.

Bij de *debiteuren* wordt gecontroleerd hoe betrouwbaar de genoemde debiteuren zijn. Er is gekeken of de debiteur in het nieuwe jaar uiteindelijk betaald heeft. Hier stuitte de accountant op de correctie in een uitgaande factuur en dat heeft geleid tot een aanvullende controle vanuit de gemeente en een correctie van 20.000 euro. Deze correctie heeft inmiddels al plaatsgevonden.

In het definitieve rapport zal de accountant nog aandacht besteden aan een aantal verplicht formele onderdelen zoals fraude, automatiseringsomgeving en een samenvatting van de bevindingen in de managementletter.

De heer Schrauwers vraagt aan het college of deze wijzigingen allemaal in het definitieve exemplaar worden opgenomen. Dit wordt bevestigd. Een deel is al verwerkt.

De voorzitter geeft aan dat de auditcommissie vragen heeft voorbereid, mede ingegeven door de raadsleden, die aan de accountant gesteld worden.

Vraag: staan er op dit moment nog vragen open bij de accountant met betrekking tot de jaarrekening met uitsluiting van het sociaal domein.

Antwoord: de vraag rondom de Europese aanbesteding loopt nog. De memo over de afschrijvingen moet nog beoordeeld worden. Zoals gezegd zal er nog een totale review plaatsvinden, na controle van het sociale domein, en daar kunnen altijd vragen uit komen.

Vraag: zijn er nog vragen die vertraging zouden kunnen opleveren in het proces?

Antwoord: deze vragen zouden kunnen komen uit het sociaal domein of vanuit de onafhankelijke lezing, de review op het dossier. Dit is mogelijk. Normaliter zou dit al gedaan zijn. Men doet de review pas nadat het gehele dossier gereed is.

Vraag: er is ongerustheid vanuit de raad over de onduidelijkheid wanneer de Voorjaarsnota uiteindelijk behandeld gaat worden. Er zijn twee data gepland en het is nu nog niet duidelijk wat het gaat worden.

Op 19 april jl. had de accountant nog geen oordeel met betrekking tot de jaarstukken met uitsluiting van het sociaal domein. De auditcommissie is benieuwd wat nu precies het punt is waarom het op dat moment niet is gelukt, waarom is de termijn van 19 april niet gehaald?

Antwoord: Een belangrijk oordeel is het proces van de grondexploitatie. Dat is gewoon anders gelopen dan men met elkaar gewenst had. Er zijn meerdere keren afspraken met elkaar gemaakt die niet nagekomen konden worden ook van de kant van Heerhugowaard niet. Dan schuiven zaken op een gegeven moment gewoon door. Voor accountants is het een drukke periode dus dan kan het betekenen dat een afspraak pas een week later gemaakt kan worden.

Vraag: er is specifiek verwezen dat er vanuit de organisatie, door ziekte, bepaalde afspraken niet gemaakt konden worden. Heeft dat ook invloed daarop gehad?

Antwoord: dat heeft terdege invloed gehad. Die afspraak is drie keer verzet en op een gegeven moment is de accountant niet meer 'in huis' bij de gemeente.

Dit is ook aangegeven bij de commissie MISB. Het ging om een essentieel onderdeel 'De Vaandel en Stadshart'. De planeconoom van deze projecten is ziek.

Wethouder Dickhoff zegt dat er op 1 april jl. wel een gesprek heeft plaatsgevonden tussen ambtelijke organisatie en accountant. Toen is opnieuw benadrukt het belang van de uitspraak van de getrouwheid van de voorziening van de grondexploitaties. De commissie zou deze zaken op 5 april jl. behandelen. Ongeacht de zieke medewerker was de gemeente altijd bereid om dat met andere ambtenaren te bespreken. Het is heel vervelend dat daar toen geen gevolg aan gegeven is. De heer Fritz geeft aan dat de afspraken gemaakt waren maar dat men op de dag zelf afmeldingen heeft gehad. Op die manier kan Deloitte ook niet eenvoudig meer schakelen.

Wethouder Dickhoff benadrukt dat er vanuit de gemeente gelegenheid is geboden om toch eerder afspraken te maken. Dat was niet alleen afhankelijk van de desbetreffende planeconoom. Alle vragen zijn uiteindelijk beantwoord door andere mensen in te schakelen. De heer Fritz zegt dat het wat hem betreft al in november kan. Wethouder Dickhoff geeft aan dat er afspraken zijn gemaakt in het kader van het proces. Deze afspraken zijn in augustus 2015 gemaakt. Vanuit het college is wel degelijk aangegeven wanneer bepaalde zaken richting commissie c.q. gemeenteraad moeten worden gestuurd. Het college is daar transparant in geweest en heeft dit duidelijk gecommuniceerd. In januari 2016 zijn al diverse gesprekken gevoerd in het kader van de grondexploitaties. De wethouder constateert dat er vaak veel tijd nodig was vanuit Deloitte om daar mee verder te gaan en dat is heel vervelend. De heer Fritz reageert hierop dat als er andere ambtenaren worden ingezet en de antwoorden sluiten niet aan op de vragen van de accountant dan is dat niet de eenvoudigste manier van werken. Men moet dan juist de planeconoom hebben die over de desbetreffende plannen gaat. De accountant is in het bezit van mails waaruit dit blijkt. Mevrouw Harmsen zegt dat dit voor 24 maart 2016 is geweest. Daarna heeft de organisatie erg haar best gedaan en is er een gesprek gepland met een andere planeconoom en de verantwoordelijk directeur, deze personen hebben zich daar helemaal in verdiept, en ze hebben zelfs nog geprobeerd, op het moment dat ze het antwoord niet wisten, de zieke medewerkster benaderd om toch aan de gevraagde antwoorden te komen. Het stoort mevrouw Harmsen dat de gemeente op 17 februari 2016 voor het eerst de stukken heeft verstuurd, de finale datum is al veel eerder op 19 april gezet, en nu wordt alles afgeschoven op De Vaandel en het Stadshart, wat inderdaad bij de zieke medewerkster ligt, maar daarnaast zijn er ook projecten als De Draai, Westpoort en Heerhugowaard-Zuid. Daarover is wel het gesprek gevoerd op 17 februari 2016, op 7 maart jl. is Deloitte gestart met de controle maar begin april heeft de gemeente pas weer een eerste memo ontvangen. Uit de mailhistorie blijkt dat er echt snel geantwoord is door de gemeente maar vanuit de kant van Deloitte heeft het af en toe ontzettend lang geduurd voordat er duidelijkheid was over zaken. Toen de accountant 'in huis' was, was het proces helder maar het is misgegaan op het moment dat de accountants vertrokken, toen is het zicht op de status van de antwoorden verloren. Ten aanzien van de voorziening van de APPA heeft de heer Roeleveld op 31 maart 2016 een mail gestuurd en hij hoorde pas op 20 april 2016 dat dit antwoord niet toereikend was. Dan is het sowieso niet mogelijk om de afgesproken datum van 19 april te halen. De heer Fritz vindt het heel jammer dat Deloitte nu alle schuld in de schoenen wordt geschoven. Daarmee wordt volledig voorbij gegaan aan het feit dat men in week 6 verrast werd, toen men zou komen voor de controle op de grondexploitaties, men heeft hier toen alsnog in week 7 capaciteit voor vrijgemaakt. Op dat moment bleek de grondexploitatie van De Vaandel nog niet gereed te zijn. De aanvang van de jaarstukken, als men heel sec naar de afspraken kijkt, de jaarstukken waren niet af. Een aantal paragrafen ontbraken nog. Toch is de accountant doorgeslagen. Het is kwalijk dat Deloitte nu van alles de schuld krijgt zeker als het in de pers terecht komt.

Wethouder Dickhoff zegt dat hij uit ervaring weet dat het gebruikelijk is bij een controle dat nog niet alle stukken aanwezig zijn.

De heer Schrauwers merkt op dat de accountant aan het begin van de controle te zien krijgt wat er al klaar is qua jaarrekeningdossier. Hij neemt aan dat er afspraken worden gemaakt over data in het proces. De accountant heeft geconstateerd dat er zaken niet aanwezig waren waarom heeft men dan niet eerst als eis gesteld dat alles in orde moest zijn voordat men terug kwam voor de controle. De heer Fritz antwoordt dat op basis van de relatie die Deloitte heeft met de gemeente Heerhugowaard heeft men gezegd dat men op basis van de aanwezige stukken kon starten met de controle. Strikt formeel had men wellicht moeten zeggen dat men niet ging starten.

De heer Schrauwers vraagt of er toen ook is aangegeven dat dit mogelijk een verlenging van de controletijd zou betekenen. Op basis van de stukken, die toen ontbraken, heeft men dit niet gezegd.

De voorzitter merkt op dat de gemeenteraad uiteindelijk de opdrachtgever is van de accountant. De raad neemt contact op met de accountant en vice versa maar de raad heeft nooit expliciet de informatie gehad van Deloitte dat ze termijnen niet gingen halen. Dit heeft de nodige consequenties voor de raad, de auditcommissie kan de raad voor waarschuwen c.q. adviseren, ook nu is nog niet bekend wanneer de voorjaarsnota behandeld kan worden. Waarom heeft Deloitte de raad niet geïnformeerd? De heer Fritz zegt dat Deloitte de gemeente wel heeft geïnformeerd via een brief aangaande het sociaal domein. Daarin staat in zijn algemeenheid welke problematiek er ligt met de vraag hoe de gemeente daar tegenover staat. Er staat heel duidelijk in de brief dat er nog een complex dossier ligt dat nog moet worden gecontroleerd. De raad is hierover ook geïnformeerd door de ambtenaren. Deze contacten heeft de accountant wel gehouden of er voldoende gesproken was richting de auditcommissie inzake het sociaal domein. Dat het een probleem ging worden en dat de planning daardoor vertraagd werd. De accountant is er vanuit gegaan dat de auditcommissie hiermee voldoende geïnformeerd was. De voorzitter constateert dat de accountant dus eigenlijk aanstuurt op een goedkeurende verklaring terwijl het voor alle raadsleden heel duidelijk is dat er een knip is tussen het sociaal domein en de andere onderwerpen. Met betrekking tot de andere onderwerpen, o.a. exploitaties, worden termijnen nog niet gehaald. De raad is daar niet in gekend terwijl men uiteindelijk wel de opdrachtgever is van de accountant. De heer Fritz herhaalt dat men dit heeft gecommuniceerd via de brief over het sociaal domein. Als alles gecontroleerd is ligt er een jaarrekening met een controleverklaring en een verslag. De heer Schrauwers zegt dat het voor het onderdeel sociaal domein duidelijk was voor de raad maar niet voor de rest. De accountant houdt vol dat er iedere keer gecommuniceerd is richting de organisatie wat er nog moest gebeuren. Er is geen knip gemaakt tussen grondexploitatie en andere onderwerpen die nog gecontroleerd moesten worden. De voorzitter zegt dat de auditcommissie dit wel gemist heeft. De raad heeft de rol om achteraf te controleren.

De voorzitter vraagt hoe de accountant de rol ziet richting de raad. Controlerend of ook adviserend? Een voorbeeld is de casus waar de BBV tot een oordeel is gekomen. De auditcommissie heeft het gevoel dat de accountant niet aan de kant van de raad staat. Hoe kan de gemeente ervoor zorgen dat men er financieel goed uit komt. Een ander voorbeeld is Vaandel-Zuid en de kwestie met de vaste activa. De kans bestaat dat de gemeente in deze kwestie extra belasting moet gaan betalen. De raad is hier door de wethouder over geïnformeerd. De auditcommissie mist het advies van de accountant hierin. Men krijgt nu het idee dat het heel zwart-wit is, volgens de regels, maar niet hoe men dit zou kunnen voorkomen. Volgens het college is het een kwestie van maanden voordat dit wel allemaal rond is. De accountant weet niet of het een kwestie is van maanden. Hij is niet bekend met deze casus. Met betrekking tot de andere casus; in eerste instantie treedt Deloitte op als controlerend accountant. De gemeente verwacht een getrouwe jaarrekening met een verklaring erbij en daarbij hoort een stukje natuurlijk advies.

De accountant is echt verbaasd over de uitspraak van de commissie over de voorzieningen. Het is prima voor de gemeente maar de accountant interpreteert de regels, nu en in het verleden, anders. Als de uitspraak nu zo is, dan werkt de accountant daar uiteraard van harte aan mee. De accountant heeft het de strategisch adviseur wel aangeraden om dit aan de commissie voor te leggen.

De heer Van der Starre vraagt waarom de accountant de vraag zelf niet aan de commissie heeft gesteld. Ook voor andere gemeenteraden zou dit een heel belangrijk uitgangspunt kunnen zijn. De heer Schouten zegt dat zij intern, aan het vaktechnisch bureau van Deloitte, vragen hebben gesteld en daar heeft men het antwoord gekregen van iemand die zelf zitting heeft in de commissie. Om die reden is Deloitte echt verbaasd door het antwoord.

In het kader van advies heeft de commissie MISB de accountant ook uitgenodigd. Daar heeft Deloitte een factuur voor gestuurd en dat heeft de auditcommissie verbaasd en de gemeenteraad is daar ook van geschrokken. Men heeft zich niet gerealiseerd dat als de accountant wordt uitgenodigd in de commissie dat daar ook een financiële consequentie aan zit aangezien in de offerte staat dat de accountant 3 keer per jaar, voor advies, bij de commissie aanwezig is zonder dat dit extra financiële consequenties heeft. De vraag is hoe de accountant hier tegenaan kijkt. De heer Fritz zegt dat men al 2 (tot 3) keer per jaar aanwezig is bij de vergadering met de auditcommissie. Een extra verzoek betekent extra kosten en die worden gefactureerd. De voorzitter vraagt of de accountant het wel met hem eens is dat men 3 keer per jaar tijdens de commissievergadering aanwezig is voor advies. De heer Fritz antwoordt dat als dat zo in de offerte staat, hij heeft deze informatie niet zo paraat.

De vraag is hoe de accountant het verdere verloop van de controle ziet in relatie tot de eerder gemaakte afspraken over de raadsvergadering van 30 juni 2016. Met andere woorden is het haalbaar dat de raad op die datum alle stukken bij elkaar heeft om hierover te vergaderen en bij voorkeur inclusief het sociaal domein. De heer Fritz antwoordt dat er zonder controle van het sociaal domein sowieso geen controleverklaring komt. Volgende week (maandag 30 mei) is er een afspraak gepland met de betrokken ambtenaar die het sociaal domein heeft uitgezocht. Dan wordt er gekeken of het nu gereed is, welke verantwoordingsinformatie ligt er en is dat voldoende om een start te maken om een controle uit te voeren. Dan moet er gekeken worden welke ruimte Deloitte heeft, dan moet er een gezamenlijke planning worden gemaakt. Er zal dan worden gekeken hoeveel tijd dit kost om alles door te nemen, de accountant zal dan transparant maken wat wel en wat niet kan. Vervolgens komen daar oordelen uit. De gemeente krijgt verschillende van instellingen controleverklaringen die mogelijk doorwerken en de accountant moet gaan kijken wat daarvan de impact is. Daarna vindt de review plaats dus het wordt spannend. De voorzitter constateert dat de accountant de gemeente dus geen enkele zekerheid kan geven voor 30 juni 2016. De raad heeft een reservedatum staan op 12 juli 2016, denkt de accountant dat deze datum wel haalbaar is? De heer Fritz denkt dat er in Nederland meerdere gemeenten zijn die dit niet gaan halen. Het hangt er ook vanaf of de gemeente haar zaken voor elkaar heeft en of men gezamenlijk snel door het sociaal domein heen kan. Dan zou 12 juli haalbaar moeten zijn en anders geeft de accountant aan dat dit niet lukt. Maandag 30 mei a.s. is er een gesprek gepland en dan wordt er gekeken wat er ligt en op basis daarvan wordt er een inschatting gemaakt hoeveel tijd het kost. Dit wordt richting de gemeente gecommuniceerd.

De heer Feelders vraagt of er andere gemeenten zijn waar Deloitte hetzelfde werk voor doet en waar men wel al de gegevens heeft van het sociaal domein. Weten zij al hoeveel tijd dit extra in beslag gaat nemen? Zodat Deloitte er rekening mee kan houden hoeveel tijd men hier nog aan moet besteden.

De heer Fritz zegt dat het echt afhankelijk is van hoe de gemeente dit zelf voor elkaar heeft. Hij heeft zelf een gemeente onder zich die het netjes voor elkaar heeft en dan gaat men er gewoon sneller door heen. Voor Heerhugowaard is dat nog niet bekend maar de accountant weet wel dat het tijd gaat kosten en dan gaat het niet om een extra dag.

De voorzitter constateert dat van het sociaal domein dus nog niet alle informatie binnen is. En als de informatie compleet is dan is de vraag of de accountant die op tijd kan afronden. Als alles buiten het sociaal domein nu in orde? Zijn daar nog hiaten behalve de laatste uitkomsten? De accountant gaat de review pas doen als het hele dossier, inclusief sociaal domein, gesloten is. Na 30 mei kan hij aangeven wat een realistische planning is. Wethouder Dickhoff heeft volgende week nog een gesprek met zijn collega-wethouders in Langedijk en Alkmaar en zal deze zaak dan ook bespreken. De vraag is of men wil wachten op een accountantsverklaring of dat men gewoon doorgaat op 30 juni met de behandeling van de Voorjaarsnota. Er zal in regionaal verband worden gekeken hoe men hier mee om gaat. Het college wacht het gesprek van 30 mei af maar zal daarna de raad, via het nieuws van de dag, informeren. De voorzitter constateert dat het voorstel van de wethouder is om te overwegen om de jaarrekening 2015 en de Voorjaarsnota toch 30 juni a.s. te gaan behandelen. Hoe kijkt de accountant hier tegenaan? De heer Fritz antwoordt dat de gemeenteraad uiteraard de jaarrekening 2015 kan behandelen en er ook goede vragen over kan stellen. Er zit alleen geen controleverklaring bij en geen verslag van bevindingen. Normaliter wordt dit gebruikt om de jaarrekening vast te stellen. De accountant weet niet of het wettelijk toegestaan is om de jaarrekening vast te stellen zonder controleverklaring van de accountant en denkt niet dat het verstandig is om dat te doen. Hij ziet bij andere gemeenten dat ze het sociaal domein ook zorgvuldig willen aanpakken, de laatste maanden schiet men echt op, men ziet nu de dingen bewegen en weet wat men moet doen, men gaat over de datum van 15 juli af en rondt, bij wijze van spreken, de jaarrekening 2015 in september 2016 af. Echter, dan heeft men het er wel goed inzitten. De voorzitter zegt dat dit het dilemma is waar de gemeenteraad voor staat, 30 juni lijkt heel onzeker, er is een reservedatum op 12 juli maar nu heeft de accountant het al over september 2016. Dat betekent dat er nog zeker een kans is dat het niet kan, de provincie en de minister dienen dan geïnformeerd te worden, dat wordt wel zorgelijk voor de gemeente. Wanneer zou de raad dit dan moeten gaan behandelen? De raad moet toch verantwoording afleggen. De heer Fritz zegt dat de gemeenteraad de jaarrekening 2015 wel politiek kan behandelen maar niet vaststellen omdat een jaarrekening gecertificeerd moet zijn. De raad zou kunnen besluiten om twee vergaderingen te houden, een waarin de jaarrekening wel wordt behandeld maar niet wordt vastgesteld en een vergadering waarin de jaarrekening wordt vastgesteld 'onder voorbehoud van de controleverklaring'. Als er een goedkeurende verklaring komt dan hoeft men wellicht niet eens de tweede vergadering te houden. De heer Van der Starre vraagt zich af hoe de provincie er tegenover staat om de jaarrekening vast te stellen 'onder voorbehoud'.

Wethouder Dickhoff zegt dat de provincie weet dat alle gemeenten met hetzelfde dilemma te maken hebben. Ook de VNG is hiervan op de hoogte, met de minister wordt ook besproken hoe men om gaat met de wettelijke verplichting om alle zaken voor 15 juli a.s. aan te leveren. Op het moment dat men hier niet mee akkoord gaat dan loopt de gemeente wel het risico dat men geen geld krijgt. De wethouder wil dit risico absoluut niet lopen. De heer Van der Starre zegt dat men wellicht een verklaring kan krijgen van de provincie dat men er mee akkoord gaat dat de gemeente de jaarrekening, onder voorbehoud, goedkeurt.

Dan is het voor de raad wellicht eenvoudiger om de jaarrekening onder voorbehoud vast te stellen. Wethouder Dickhoff zegt dat het college hier wel mee aan de slag gaat maar wacht ook de reactie na het gesprek op 30 mei a.s. af.

De accountant weet dat er in een tweetal gemeenten, buiten Noord-Holland, deze vraag al is gesteld en daar deed de provincie (Noord-Brabant) er niet zo moeilijk over. Een andere opdrachtgever heeft vandaag contact gehad met de provincie en daar zal de accountant binnenkort ook over worden geïnformeerd. Wethouder Dickhoff wil wel weten of de provincie/de minister wel of niet bereid is om dit te accepteren aangezien het wel om geld gaat. De heer Fritz zegt dat de vraag is wat de impact dan is als een gemeente twee maanden geen bevoorschotting krijgt van de algemene uitkeringen. Dit bedrag zou men dan moeten lenen. Het risico zit er met name in dat niet alleen het ministerie van financiën voor de algemene uitkeringen moet inlichten maar juist ook het ministerie van sociale zaken. Wethouder Dickhoff merkt op dat het veel geld is voor de gemeente Heerhugowaard. De voorzitter constateert dat de gemeente, zonder goedkeurende verklaring, de rijksuitkering wellicht niet ontvangt. De heer Fritz zegt dat het om het indienen gaat voor de termijn van 15 juli en niet zo zeer om het verstrekken van de verklaring.

Het is niet duidelijk of het voldoende is dat de raad hier over gesproken heeft. De accountant benadrukt dat het wel gaat om de gecertificeerde jaarrekening maar niet om het oordeel. De provincie is ervan op de hoogte dat er dit jaar meer oordeelonthoudingen of afkeuringen zullen zijn door het sociaal domein. Tot op heden heeft men gezegd dat dit geen impact zal hebben. Wethouder Dickhoff merkt op dat de minister wel stelliger is in zijn standpunt. Dit heeft hij nog niet meegegeven richting VNG en de provincie. De heer Schrauwers vraagt zich af of er al bij de provincie geïnformeerd is hoe men er tegenover staat. Wethouder Dickhoff antwoordt dat deze vraag gesteld zal worden maar de gemeente is ook afhankelijk van wat er op 30 mei besproken wordt. De wethouder wil hier eerst antwoord op hebben voordat de provincie wordt benaderd. De voorzitter merkt op dat dit bij het volgende agendapunt nog besproken zal worden binnen de auditcommissie wat het advies wordt aan de gemeenteraad om hier verder mee om te gaan.

De voorzitter heeft nog een vraag ontvangen over de voorziening voor de grondexploitatie Stadshart die niet verlaagd is. Waarom wordt deze niet meegenomen conform de BBV regel waardoor de rentetoerekening verlaagd is van 3,6 naar 2,1%. Kunnen deze gronden nog wel in exploitatie blijven aangezien er op geen enkele wijze informatie is, wat aangeeft dat de gronden op redelijke wijze bebouwd gaan worden. Deze vraag is ook aan de orde geweest tijdens een bijeenkomst. De heer Schouten zegt dat tijdens de bespreking van de grexen van De Vaandel en het Stadshart is aangegeven dat er nog gesprekken gaande waren met het bouwbedrijf.

Vooralsnog wordt er een tweesporenbeleid voor het Stadshart gelopen waarbij gekeken wordt of men toch tot overeenstemming kan komen met het bouwbedrijf over het bouwen conform de afspraken maar men is ook bezig met een arbitrage over deze casus om te kijken of zaken in een stroomversnelling kunnen worden gebracht. De accountant weet niet of er in de afgelopen weken nog gesprekken hebben plaatsgevonden. Wethouder Dickhoff zegt dat bouwbedrijf De Nijs toch bezig is om met een plan te komen voor de reservelocatie. Dit zal waarschijnlijk voor 1 juli a.s. plaatsvinden. Daar is men echter nog over in gesprek. Ondertussen gaat de gemeente door met het proces omtrent arbitrage. Op een gegeven moment wil men wel binnen de desbetreffende tienjaarstermijn blijven. Het is belangrijk dat deze totale zaak binnen tien jaar opgelost is, vijf jaar op een reservelocatie, vijf jaar hiernaast. Tien jaar langs dezelfde Westtangent. Het bouwbedrijf is nu aan het kijken wat hij voor de reservelocatie kan doen, er is echter wel een contract en als het niet goedschiks gaat dan moet het maar kwaadschiks. Arbitrage was van te voren bekend want op deze manier is het contract destijds opgesteld.

De voorziening is wel verhoogd. Het rentepercentage van 2,1% gaat pas in per 1 januari 2016. Hier is ook een toelichting op gegeven in de commissie. Dit is een nieuwe BBV spelregel waar de gemeente geen eigen beleid op kan voeren.

De voorzitter constateert dat het dus niet bij de jaarrekening 2015 behoort.

Vraag: Over en weer zijn er wel wat mismatches qua verwachtingen. Hoe ziet de accountant dit voor het komende jaar (het laatste jaar dat Deloitte conform de aanbesteding voor de gemeente Heerhugowaard werkt). Het is duidelijk gemaakt dat de gemeenteraad via de auditcommissie heel graag duidelijker geïnformeerd wil worden als er vertragingen zijn. Ziet de accountant zelf ook nog bepaalde verbeterpunten of mogelijkheden om het volgend jaar tot een beter proces te laten komen?

De heer Fritz ziet vooral dat het steeds een verzwaring is van de controle. De controle-eisen gaan ieder jaar omhoog. Het sociaal domein is er dit jaar bij gekomen. Het contract is niet meer passend bij de hele omvang van de werkzaamheden die Deloitte voor de gemeente Heerhugowaard moet doen. Op voorhand is daar veel discussie met elkaar over gevoerd. Gezien de eisen waarin moet worden voldaan, wordt het heel lastig binnen dit contract en dat heeft uiteraard effect.

De voorzitter merkt op dat er wel een verhoging heeft plaatsgevonden ten aanzien van het oorspronkelijke offertebedrag (plus 10.000 euro). De heer Fritz zegt dat er een flinke uitbreiding is met het sociaal domein. Er komt 20 tot 25% aan werkzaamheden bij op de begroting en dat heeft ook effect 'op de dingen die wij met elkaar moeten doen'. Het afgelopen jaar heeft men veel tijd besteed aan een gezamenlijke discussie, dat is niet prettig. Het komend jaar blijft het sociaal domein een lastig dossier en dat geldt ook voor de grondexploitaties. De druk op de kwaliteit van de gemeentecentrale neemt ook alleen maar toe doordat de AFM de accountantskantoren (met name de 'big four') scherp in de gaten houdt. Dit zorgt er voor dat accountants kritisch zijn en blijven en nog meer vragen zullen stellen. Dat heeft altijd effect op een proces. De heer Fritz hoort wat de voorzitter zegt en wil daar ook wel gehoor aan geven maar tegelijkertijd waarschuwt hij ook voor de dingen die nog komen gaan. De voorzitter vraagt of de verscherpte controle door de AFM van invloed is op de werkzaamheden van de accountant. De heer Fritz bevestigt dit. De AFM controleert de dossiers van de accountantskantoren, accountants mogen nog vragen stellen aan hun opdrachtgevers, maar de AFM doet dat niet. De controle van de AFM wordt alleen gebaseerd op wat er in het dossier staat. Om die reden moet alle informatie er volledig en 'spik en span' in zitten. Dit vraagt veel van een organisatie, die daar ook op ingericht moet zijn. De heer Fritz weet uit ervaring dat gemeenten, in zijn algemeenheid, daar nog niet goed op ingericht zijn. Dit betekent dat ze diepgaande vragen moeten stellen en steeds meer stukken uit de organisatie moeten gaan halen om de dossieropbouw op orde te krijgen zodat een onafhankelijke lezer daar in een keer goed doorheen komt. Dat kost gewoon tijd en ook veel energie van de ambtenaren. Dat is in het proces wel eens vervelend.

De heer Schrauwers vraagt of dit nog consequenties heeft voor de offerte naar Heerhugowaard toe? Moet deze nog aangepast worden? De heer Fritz heeft dit het afgelopen jaar al gezegd, deze discussie loopt nog. Het uitfaseren van bepaalde werkzaamheden en de reviews die men daarop moet doen bij andere kantoren kost ook heel veel tijd. Dat was in het verleden niet zo maar nu wel. Dat moet wel ergens vandaan komen. De voorzitter constateert dat heel veel organisaties dit hebben meegemaakt in het kader van bezuinigingen dat ze toch hetzelfde moeten leveren terwijl er bezuinigd wordt. Er is wel begrip voor dat het een lastige situatie is maar dat neemt niet weg dat afspraken wel nagekomen moeten worden. De heer Fritz schetst nu wel welke problemen er allemaal zijn maar de voorzitter heeft nog geen oplossing van hem gehoord. De gemeenteraad hoopt volgend jaar wel 'een zachtere val' te hebben ten aanzien van de behandeling van de stukken. Uiteindelijk is de raad opdrachtgever terwijl zij nu het afvoerputje zijn van de termijnen. De tijd wordt steeds korter om alles te kunnen bespreken en in te lezen.

De heer Fritz vindt het heel belangrijk dat er een eerlijke beloning staat ten opzichte van de dingen die de accountant moet doen.

	<p>Bij een te laag opdrachtbedrag kan de opdrachtnemer ook zeggen dat hij hier niet verder mee gaat omdat het te veel tijd kost. Deloitte zit er niet zo is en dat kan men ook zien aangezien de accountants er vanavond zijn om dit te bespreken. Hij vraagt de auditcommissie om hierover na te denken en met de accountant mee te denken. Hij snapt goed dat de auditcommissie dit soepeler zou willen zien maar geeft de kanttekening daarbij aan. Een deel gaat er over hoe er betere afspraken kunnen worden gemaakt maar de kanttekeningen zijn duidelijk. De voorzitter constateert dat als de accountant meer geld krijg dat hij dan meer uren kan besteden dat het dan eenvoudigere transitie wordt. Hij kan zich dat bijna niet voorstellen want het gaat wel om de vragen die er worden gesteld want de accountant blijft toch dezelfde controle uitoefenen. De heer Fritz ziet dit als twee verschillende zaken. Hij vraagt de auditcommissie om er over na te denken om dat op een goede manier te regelen. Daarbij is de regelgeving dusdanig scherp dat de accountant kritische vragen blijft stellen. Dat moet wel gebeuren en dat heeft effect op een traject.</p> <p>De heer Van der Starre vindt dit niets nieuws onder de zon. Er is al een soortgelijke discussie gevoerd over de grondexploitatie. Hij wil eerst wel eens zien wat er nu structureel is. De accountant moet eerst maar eens aangeven wat hij dan redelijk vindt aan tijdsbesteding. Op die manier kan er op een rationele manier over nagedacht worden. Het college kan dan ook aangeven wat wel of niet terecht is. Wethouder Dickhoff zegt dat hij daar geen mening over heeft. De heer Van der Starre begrijpt dat er een controle moet worden uitgeoefend, het sociaal domein is erbij gekomen en dat is veel meer werk maar hoeveel en waarom. De voorzitter merkt op dat er al structureel een verhoging van het offertebedrag is doorgevoerd. De auditcommissie geeft aan dat dit een verhoging was van 20-25%. De wethouder vindt dat men dit moet bekijken in het licht van de gemaakte contractafspraken. Echter, vanuit een hogere overheid is er een taak bijgekomen. De heer Van der Starre vindt het een taak van de accountant om daar op een andere manier naar te kijken. Zaken die de organisatie zelf al heeft gedaan, hoeft de accountant niet in rekening te brengen. De discussie over wat reëel is wil de heer Van der Starre wel voeren met de accountant. De heer Fritz zegt dat er in september 2015 een brief is opgesteld waarin de drie aspecten, die anders zijn dan voorgaande jaren, zijn aangegeven. Er is een voorcalculatie gemaakt waarvan afgesproken is dat dit met elkaar 'gematcht' zou worden. De accountant heeft toegezegd om per maand inzicht te geven over de besteding om het voor de gemeente zo transparant mogelijk te houden. Achteraf kan men pas echt bepalen hoeveel het gekost heeft. In september 2015 is er een bedrag genoemd en er zou per maand getoetst worden of dit toereikend is. De heer Van der Starre zegt dat hij met deze brief nooit akkoord zou zijn gegaan. In het contract staat dat er vooraf aangegeven moet worden door de accountant welke inschatting men maakt en de heer Van der Starre vindt dat er achteraf moet worden gekeken of iets structureel wordt of niet. De accountant wordt gevraagd om een controle en daarin kan hij onderweg problemen tegen komen die lastiger zijn om de waarheid boven tafel te krijgen. En als het dan zo is dat informatie echt niet te vinden is omdat het een administratief rommeltje is bij de gemeente dan is het een ander verhaal. Deloitte heeft zelf een inschatting gemaakt aan de hand van de offerte die in 2011 is uitgebracht. De heer Fritz merkt op dat er in 2011 nog niets bekend was over het sociale domein. Het traject voor het sociaal domein is in vijf etappes uit elkaar gehaald en daar is een bedrag voor genoemd waarbij afgesproken is om per maand te monitoren.</p> <p>De voorzitter zegt dat de auditcommissie dit meeneemt in het advies naar de gemeenteraad. De heren Schouten en Fritz, wethouder Dickhoff en de belangstellenden op de publieke tribune worden bedankt voor hun aanwezigheid.</p>	
05	<p>Advies van de auditcommissie aan de gemeenteraad over jaarstukken 2015 De voorzitter vraagt de auditcommissie naar een reactie op het vorige agendapunt.</p>	

Vooralsnog heeft de auditcommissie er geen vertrouwen in dat de accountant een goedkeurende verklaring zal afgeven voor half juli 2016. De accountant heeft zelf 'september' genoemd.

Mevrouw Harmsen heeft in de gemeentewet nagekeken wat er staat over de vaststelling van de jaarrekening. 'De raad biedt, voor 15 juli, de jaarstukken en de bijbehorende stukken aan de provincie aan'. Echter, als er geen controleverklaring en rapport van bevindingen is, dan kan men de raad wel een besluit laten nemen, onder voorbehoud, en bij de verzending aangeven dat de accountant de stukken nog niet volledig gecontroleerd heeft.

Mevrouw Schreiner weet niet of dit juridisch mogelijk is. Zij zal deze week uitzoeken op welke wijze de wetstekst uit de gemeentewet kan worden geïnterpreteerd. Het is nog niet zeker dat de accountant de deadline niet haalt maar het is wel verstandig om nu al na te denken over de verschillende scenario's.

De termijnen, voor aanbidding aan raad- en commissie, worden sowieso altijd in acht gehouden door de griffie.

Cruciaal is de positie van Provincie en Binnenlandse Zaken.

De heer Van der Starre denkt dat een groot deel van de jaarrekening al door de raad kan worden goedgekeurd. De accountant werkt echter niet mee aan het verstrekken van een deelverklaring. Het Sociaal Domein heeft zo'n materialiteit dat men daar niet omheen kan. De voorzitter geeft aan dat hij daar ook wel begrip voor heeft. De raadsgriffier zoekt uit wat er moet en mag ten aanzien van de aan te leveren stukken. Dit agendapunt staat op de agenda van de commissie MISB van 13 juni a.s. dus er wordt deze week al gepubliceerd.

De voorzitter zegt dat er altijd een mogelijkheid is dat er in de jaarrekening iets fout is gegaan waardoor het rekeningresultaat lager is geworden. In de Voorjaarsnota wordt er gesproken of men het wel of niet eens is met het beleidsvoornemen (voor de jaren 2017 t/m 2020) van het college maar in de begrotingsvergadering van november 2016 wordt er pas gesproken over de financiën. Als het rekeningresultaat dus anders uitvalt, dan zal het college nog komen met een aangepast voorstel voor de begrotingsvergadering. Het is een aanvaardbaar risico dat men loopt op het sociaal domein. De auditcommissie heeft wel een indruk hoe het momenteel gaat, er is al voor 90% zicht op de informatie sociaal domein binnen de ambtelijke organisatie.

De heer Schrauwers vraagt of het sociaal domein neutraal door de jaarrekening kan gaan. Als er voordelen zijn, kunnen deze dan ondergebracht worden in een reserve? Mevrouw Harmsen kan zich voorstellen dat het college, gelet op de onzekerheden in het sociaal domein, als er voordelig effect uit komt, het voorstel doen aan de raad om dit in reserve sociaal domein te storten. De balansposten zijn nu bepaald op basis van de begroting.

De auditcommissie begrijpt niet waarom de accountant zal proberen om tijd te rekken. Geconstateerd wordt dat de accountant niet erg onder de indruk is van het feit dat de gemeenteraad opdrachtgever is en juist probeert om de eigen wil op te leggen. Het grote probleem is voor de accountant is de financiële vergoeding terwijl de raad heeft aangegeven dat men bereid is tot een extra vergoeding voor de werkzaamheden voor het sociaal domein op basis van de bevindingen van de ambtenaren. Voor extra werkzaamheden voor de grondexploitaties heeft de raad al 10.000 euro beschikbaar gesteld. Voor het overige zijn de werkzaamheden niet anders dan voorgaande jaren. Extra regelgeving vanuit de AFM is bedrijfsrisico voor Deloitte en geen verantwoordelijkheid van de gemeente. Tijdens de aanbesteding heeft Deloitte een zeer gunstige offerte voor de gemeente neergelegd aangezien ze de gemeente Heerhugowaard graag in de orderportefeuille wilden hebben. De auditcommissie voelt zich 'gegijzeld' door de accountant die haar machtspositie misbruikt.

	<p>Het voorstel is om in ieder geval 30 juni a.s. te vergaderen met de raad over de informatie die dan beschikbaar is.</p> <p>Als de gemeente afwacht wanneer de accountant tijd heeft voor het afronden van de jaarrekening dan bestaat het gevaar dat dit op de lange baan geschoven wordt door de accountant.</p> <p>De auditcommissie vraagt zich af of de accountant niet in gebreke gesteld kan worden. Dat is altijd mogelijk alsmede inzet van de VNG en de tuchtcommissie. Het is niet verstandig om nu aan te sturen op een breuk met de accountant aangezien er dan direct gestart moet worden met een aanbesteding. Dit betekent wel iets voor het proces, aldus mevrouw Harmsen.</p> <p>De heer Van der Starre vraagt of de auditcommissie een inschatting kan maken van de uren die de accountant bezig is met de controle van het sociaal domein. Mevrouw Harmsen geeft als voorbeeld de review van Halte Werk waar Deloitte, in december 2015, 4700 euro voor heeft geoffreerd. Er ligt nu een factuur van 1300 euro waarvan de ambtelijke ondersteuning zich afvraagt of dit helemaal terecht is. Voor het sociaal domein heeft Deloitte 21.000 euro geoffreerd. Mevrouw Harmsen gaat uit van de voorzichtige inschatting van maximaal 10.000 euro. In december 2015 is afgesproken dat de accountant, samen met de ambtelijke organisatie, met een procesvoorstel zou komen met het bijbehorende kostenplaatje. Tot op de dag van vandaag heeft men dit niet ontvangen. De gemeente gaat vooralsnog uit van de offerte en het contract.</p> <p>De normen moeten al bekend zijn, op maandag 30 mei a.s. moet de accountant met een reële planning kunnen komen. De verwachting is dat ze de controle op het sociaal domein binnen een week klaar moeten hebben, aldus mevrouw Harmsen. De druk wordt hoog gehouden door aan te sturen op behandeling en vaststelling in de raad van 30 juni a.s.</p> <p>Afgesproken wordt dat de accountant woensdag 1 juni a.s. wordt gebeld voor de planning, op basis van wat er uit de voorschouw is gekomen, mits ze niet zelf hebben gereageerd, waarbij vastgehouden wordt aan de deadlines van commissie en raad.</p> <p>Dossiervorming is belangrijk ook om aan te tonen richting provincie wat de gemeente er aan gedaan heeft om Deloitte aan de deadlines te houden. Dit is eveneens van belang richting de regiogemeenten en de burgers van Heerhugowaard.</p> <p>Als de auditcommissie besluit om de VNG hierbij te betrekken dan is burgemeester Ter Heegde de aangewezen persoon om hier contact over op te nemen. Het zou als motie tijdens het VNG congres kunnen worden ingebracht. De raad kan het college hiertoe opdracht geven.</p> <p>Afgesproken wordt dat auditcommissie maandag 30 juni a.s. om 18.00 uur advies uitbrengt op basis van de informatie die dan beschikbaar is. Het concept ambtelijke advies wordt voorbereid door de raadsgriffier en de strategisch adviseur.</p> <p>Het toets formulier wordt ingevuld na afronding van de jaarrekening en stresstest.</p>	
06	<p>Onder voorbehoud: presentatie regionaal project informatievoorziening gemeenteraden</p> <p>Dit agendapunt is doorgeschoven tot na de zomer 2016.</p>	
07	<p>Rondvraag en sluiting</p> <p>De heer Feelders is niet aanwezig bij de auditcommissievergadering van 15 september 2016.</p> <p>Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter om 21.40 uur de vergadering.</p>	